

ШУМАДИЈКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ Н. Ненадовићъ.

ТЕЧ. IV.

Овај листъ излази вторникомъ и петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 4 цванцјка.

№ 101.

ХАЙДЕ ТАКО ПРАВО!

*J'aime dans ce silence a me laisser bercer,
A ne me sentir plus ni vivre ni penser.*

Ламартинъ.

Срећанъ! кои уме да разсуди,
Да на свету ништа стално не,
Когъ неможе ништа да побуди,
Да очайно горке сузе не.
Ко у срећи као и у беди
Само игру свое судбе гледи.

Двапутъ срећанъ! кои се узвиси,
Надъ ништавомъ предрасудомъ света,
Кои с' нигда неће да понизи,
Да завлада съ њимъ ниска суета.
Свакой жельи коя ствара пако
Одговара: „Хайде право тако!“

Три путъ срећанъ! ко може презрети,
Сва грамзена величавы люди',
Кои с' сећа да ће сви помрети
Съ несвршенимъ желяма у груди'.
Ко свем' ономъ што с' нестиже лако
Поручуе: Хайде право тако.

Найвећа е у животу мудрость:
Стрѣљливость и — быти небрига;
И हुтећи изсмевати лудость,
А клонит' се свы людски интрига.
Угасити сваку искру лютнѣ
И немати никакове слутнѣ.

У овоме пространоме свету,
Миліони догађаю с' чуда;
Миліони неправда се плету,
Миліони намудрую с' луда.
Свему томе ты се насмей сладко,
Свему реци: Хайде право тако.

Ако за савъ ты се свіеть бринешъ,
Свач'я лудость ако те додирне,
Одъ муке ћешъ ты брзо да свиснешъ,
Нит' ћешъ знати за часове мирне.
Пусти, нека тече крива Дрина,
Као што е текла одъ старина.

Шта годъ на те у животу дође,
Добро ил' зло, ты га прими радо.
Са животомъ све ће то да прође,
У гробу се незна ко е владо.
Сву промену среће примај лако,
Свачемъ реци: Хайде право тако.

Пусти, пусти! нека светъ покваренъ,
Продужава свое неваляство;
А ты чистомъ савешћу обдаренъ,
Осмейкуй се на свако лукавство.
Свагда мисли: суђено е тако,
Да светъ иде често наопако.

Кадъ те бѣда или туга мори,
Када нигди немашъ жельна мира!
Кадъ ти ватра у грудима гори,
У свакоме кадъ видишъ вампира,
Онда свладай сву лютину свою,
Савъ светъ скупи ты у душу твою.

О, изъ света у себе с' поврати,
Изванъ себе ты среће нетражи!
Летъ мыслима твоима некрати,
Са књигама твою душу блажи.
А све друго нека носи ђаво,
Свему реци: Хайде тако право.

Кадъ ти с' кои одъ другара куне,
Да те воли нег' очи у глави;
Людске груди промена су пуне,
Презреће те чимъ се згода яви —
Саслушай га, ал' се насмей здраво,
И реци му: Хайде тако право.

Кадъ те женска коя уверава,
Да ће теби живити довека,
Кадъ на земљи рай ти обећава;
Чувай с' добро, то е чудна зверка,
Размысли се, ал' држи се здраво:
И реци іой: Хайде тако право!

Кадъ ти конту ко-годе донесе,
А ты немашъ одъ кудъ да е платишъ,
Немой да те грозница затресе,
Немой да се ты у бригу свалишъ.
Већ се држи юначки и здраво,
И реци му: Хайде тако право.

Кадъ у пећи дрѣа ти негоре,
И у соби кадъ те зима стегне,
Замотай се — и спавай до зоре,
До пролећа! докъ се зима слегне.
Па ако ти ко годъ каже браво!
Ты му реци: Хайде тако право!

Кадъ те пыта ко годъ: шта є ново?
Да-ли и Карсъ Муравиевъ узе?
Ил' є само ту вѣсть неко скowo,
Изъ мрзости на силне Французе.
Онда и томъ одговори лако;
„Нека иду само право тако.“

Ласкателю што те узвишава,
И у звезде сайне што те кує;
Опадачу што те понижава,
Душманину што те свуда псує,
Осмєви се, ко што с' смее ђаво,
И реци му: Хайде тако право.

Кадъ те пеца изъ далека злоба,
Зависть кадъ ти жели да науди;
Кадъ те старость води краю гроба,
Ты се томе ни чему нечуди.
Већ све сретай и испраћай лако
Са рѣчима: Хайде право тако!

О ДВАЖАНЬ ЛЪКАРЬ.

У Корзики є право гнѣздо разбойника и убица, одъ неколико вѣкова постоянно было. Текъ кадъ є овај саданъи царъ Наполеонъ III. на владу ступио, почео є строге мѣре предузимати за изкорєнѣ нѣгово. Исто тако и крвну освету, коя є тамо найвећма беснила, почео є онъ мало помало изкорєнявати.

Нѣкій лѣкаръ, свршивши лѣкарске науке у Француской, врати се својој кући у Корзику и нађе свогъ отца мртвогъ већ, а землю сасвимъ запуштєну. У кући нѣговой живила є нека туђа породица, неплаћаюћи већ одъ толико година никакo кирію, на исту кућу. — Видивши пакъ онъ да су деца те породице већ дорастла, да себе радомъ издржавати могу, намисли одъ исты баръ унапредакъ на нѣгову кућу кирію искати, и потражи одъ нѣи путемъ суда наплату кућевне киріє.

На кратко време за тимъ добіє онъ писмо едно одъ проглашеногъ и у целомъ предѣлу страшногогъ арамбаше Деци, писмо едно, у комъ му овај налаже, да ту породицу недира, и да за то, што є исту тужио, самъ трошковые судейске води. Кадъ пакъ ово писмо никаквогъ успѣха кодъ доктора непроизведе, дође му и друго писмо одъ Деци, у комъ овај одъ нѣга новчану казнь одъ 100 франака, захтѣва, претећи му, да ће га, ако неплати, ма гди было убити.

Докторъ пошлѣ ово писмо у полицію, и почне се бољ чувати, збогъ чега морао є свое болестнике оставити и читаво по године у кући се задржавати, и тако му нестане своіу средства за ужитакъ. Напоследку заключи свой животъ опасности изложити, само да едномъ овомъ невольномъ станю край учини, напише писмо

истомъ ономъ разбойнику и замоли га за єданъ састанакъ. Онай му одобри састанакъ, ал' само съ тимъ уговоромъ, да самъ, и безъ оружія дође.

Докторъ се одма на путь сирєми, алъ мете потайно два мала, добро напућна пинтоля у цепъ. На определеномъ месту застане едно пастирче, коє га узъ стрємениту стѣну узведе, на коє висини застане онъ Деци са јошъ два добро оружана разбойника. Садъ се започне договаранѣ, и напоследку се у томъ сагласє, да докторъ 1200 франки плати, на име неко друго, на коє ће вексла написана бити.

Дециє имао є артиє, перо и мастила при руци, и пође да иј донесе, но при полазку рекне му: „Ако се макнешъ, одма ће те мои момци убити!“ и съ овимъ рѣчма окрене се и пође низъ брдо.

Но чимъ онъ доктору леђа окрене, употреби овај ту згoду, извуче пинтоль изъ цепа, и танетомъ изъ истогъ раздруга Децию главу. Одма му затимъ притрчи пшєпа нѣгову двоцевку коя є пуна была, и сакрїє се за єдну стѣну, одакле се одъ оне друге двоцеце згодно бранити и на нѣи пуцати могао. Ова двоица нападну на нѣга, но докторъ очаятелно се бранећи, єдногъ одма убиє, а другогъ у ногу рани. И тако єданъ єдинъи человекъ одважанъ, избави цєо предѣл одъ страшила и злодѣя нѣговогъ, коє полиция и само правителство корзиканско толико време у станю нєсу были учинити.

Остали другови Дециєви разтуре се одма, неимаюћи выше онако доброгъ предводителя. — А докторъ добіє зато дѣло одъ Наполеона III. великій новчаный поклонъ, и почестне легіє орденъ, и садъ живи безбрижно и спокoйно. Смртъ Дециєву неће нико осветити хтѣти, почемъ никаквогъ рода нема, осимъ єдногъ сина одъ осамъ година, кои се јошъ садъ у пуцаню и нишанєно, прилѣжно упражњава, и кои Доктору може врло зло дѣло учинити, ако време или власть то обстоятельство како не измени.

ШПАНЬОЛСКІЙ ПУСТАІЯ.

(„the spanish brigand“, by Brookeden.)

Кратко време по французскомъ рату у Шпаньолской и по обновлєню кральованя Фердинанда VII., кога владанъ учини, да многе слободнячке чете (гвериль) у земљи пустаїє ошаше, прислѣ у вече єданъ путуюћи єнглєскій трговацъ на конакъ у єдну малу варошицу на подножю планине Морєне лежећу. У гостионици мѣстной, гдѣ є свой конакъ за ону ноћ узео, нађе се онъ съ єдинимъ Шпаньолцемъ господскогъ стаса и строгогъ, разумногъ но умилятогъ лица. Подраженъ нѣговимъ изгледомъ упусти се Енглєзъ съ нѣимъ у разговоръ, и јошъ се выше усхити начиномъ нѣговогъ слободнячкогъ владаня и бистроумногъ говора. Пре него є вечера готова была, ступе ова двоица у онаково повѣренѣ, каково обично између путника постає, и коє нимало нїє зато ма нѣ прїятно, што ће се оно после неколико сатїй прекинути, и што ће се такови познаници тєшко јошъ кои путь у животу видити. Кадъ се вечера донесе, єдну обоица заєдно, као да су желели тимъ выше што єданъ

о другомъ сазнати. Они бесѣдише за вечеромъ на іошѣ дуги и после вечере, докѣ шкильѣна веѣхъ лампа на астаду неопомену Енглеза, да е време спаваню.

Кадъ овай устаде да иде, запята га Шпаньолаць обичнимъ своимъ искренимъ и отмѣнимъначиномъ, којомъ ѣе страномъ сутра свой путь наставити.

Енглескій трговаць му на то одговори, „Преко планине Морене“, и каже му путь, којимъ ѣе башъ иѣи. — Шпаньолаць мане главомъ и примѣти, да се онъ тога ради врло брине, почемъ има узрока подозрѣвати, да е башъ тай путь онда пунъ пустаія, и да човекъ нѣовой мложини и нѣовой хитрости неможе избѣѣи. Енглець призна, да су то за нѣга врло невольне вѣсти, утолико выше што су послони нѣгови хитни, кои га у Мадридъ зову.

„Али“, одговори Шпаньолаць, „заръ нѣможете еданъ два дана овдѣ остати; пустаіе могу за то време планину промѣнити и вы ѣете реѣи ове брегове безъ сваке опасности.“ Енглець примѣти на то, да су послони нѣгови врло хитни, и рече, да онъ нѣе тако страшльивъ, и да е донда выше пута по Шпаньолској путовао безъ никакве несреѣе, и зато се нада, да ѣе и садъ среѣно путовати.

„Али, мой драгій господине“, настави Шпаньолаць: „Вы неѣете сутра оне брегове проѣи, а да небудете оплячкани, вѣруйте моіой рѣчи!“ „На добро кадъ башъ мора бити, нека ме оплячкаю“, рече трговаць, „много немогу ми отети, а не вѣруемъ да ѣе и животь узети неоружаномъ и мирномъ човеку.“ — „А, то не, то нѣе нѣовъ обичай, — на честь ове чете може се реѣи, да они нису гадни убице“, одговори Шпаньолаць, кои затимъ уѣути и чиняше се, као да нешто размишљава.

Енглець почне на то звати момка гостионице, да му спаваћу собу покаже, но Шпаньолаць дигне руку и повиче: „Іошѣ не, господине, іошѣ не, чуйте ме најпре!“ и настави дубльимъ гласомъ: „у момъ животу имао самъ и я еданпутъ нужде, да крозь планину Морену самъ проѣемъ као и вы садъ; и онда е као и садъ врла шума одъ пустаія; али я се наѣемъ съ еднимъ човекомъ самъ, као што сте се и вы са мноми нашли, и тай ми рече, да е онъ поглавару чете или арабаша некадъ велику услугу учиніо, и да ми може дати пасошъ, кои ѣе учинити, да ѣе мою личность и мое иманѣ пустаіе поштедити и іошѣ почитовати, и тако да могу проѣи ове планине у највеѣој сигурности.“

— „О колико бы то садъ болѣ было, но каквогъ краја пасошъ!“ рекне зачуѣный Енглець; „молимъ, шта е было и како проѣосте?“ —

„Было е само едно дугме“, одговори Шпаньолаць; „я имало е сасвимъ оногъ дѣйства, као што ми се онаѣ хвалаю, а може бити іошѣ нѣе изгубило свою снагу. Я ѣу вамъ га дати, ево га“

Шпаньолаць машивши се у цепъ извади едно чудновато преплетено сребрно дугме и да га Енглезу у руке съ молбомъ, да га добро чува и да га свакомъ пуштаіи, кои бы га годъ у планини напао, одма покаже.

— „А есу ли васѣ они зайста на вашемъ пути напали?“ запята трговаць —

„Како да нису! Та я мислимъ, да самъ іи све видіо, и сви су съ некимъ страомъ највеѣе почитанѣ овомъ дугмету одавали“, рекне Шпаньолаць; „но непытайте даль, него добро чувайте то дугме, а сутра ѣете се веѣхъ увѣрити, има ли снаге или не.“

Захваливши много на овомъ дару, опрости се Енглець и оде да спава.

(Край слѣдуе)

ДОМАБІЙ ТЕАТОРЪ.

Пренулерантъ. Што си дошао данасъ? Шта е то? Е ли изванредный листь, да ние и Ерзерумъ пао?

Разноситель Шуладишке. Ние Господине, него донео самъ квиту да платите за ова три месеца.

Пренулерантъ. Хайде тако право!

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Еракъ. Зашто на купленѣ новаца за шпиталь, ко е богатъ онъ мало дае?

Петакъ. На то е лако погодити, ерѣ ко е богатъ онъ зна да му неѣе нигда шпиталь требати.

МРВИЦЕ.

— Еданъ рускій офицеръ заѣе у лову, и никако нѣе могао на правый путь изаѣи што е годъ выше ишао, и напоследку тако е огладніо быо да е мыслио да ѣе одъ глади умрети. На еданпутъ опази онъ едну Земуницу и едва приближи се нѣой Козаръ, видеѣи га, изиѣе предъ нѣга пружи му руку и уведе га у земуницу. Офицеръ почемъ се огрѣао, рекне му: „Ты си мене огрѣао, но дай штогодъ ако имашъ да едемъ, ерѣ самъ тако гладанъ да едва седимъ.“ Козаръ му на то одговори. „Я немамъ шта да ти дамъ, ербо немамъ оно, што ты едешъ а знамъ да оваѣ прный лебъ и козий сиръ ести неможешъ кое му одма и изнесе. Офицеръ глаѣу мученъ узме му изъ руке лебъ и сиръ и поввши то као најслаѣу паштету, заиште іошѣ тога и добро се подкрепи. Козаръ е стаао спрѣћу офицера и любопитно гледао у нѣга и чудіо се како онъ сладко еде. Офицеръ опоравивши се запита га за путь и благодарѣи му на гостопримству извади изъ цепа еданъ новаць и пружи му. Козаръ зачуѣенъ рекне му: „Заръ се гостопримство новцемъ награѣуе?“ — И нехтене примити новаць. Офицеръ га е нудіо и напоследку моліо да новаць баръ за споменъ узме, али Козаръ остане постоянь и рекне му: „Моя ѣе највеѣа награда бити, ако будемъ среѣанъ да ме чешѣе у овомъ момъ среѣномъ и спокойномъ обиталишту посѣтите.“

— Еданъ офицеръ, великій ловаць, а неимаюѣи шта ловити убіе у едной вароши, гдѣ се посломъ задржавао,

едной госпои изъ сусѣдства мачку, кою е госпои врло во-
Иста госпа смисли слѣдуюћу освету. Купи туце
мишоловки, съ коима кое у своіой кући кое кодъ по-
знаты триста до четири стотине мишева повата, све у
едну велику кутію стрпа и подъ печатомъ жени истога
официра као неку матерію за альине на поклонъ пошлѣ.
Госпа овога едно изъ любопытства незнаюћи, кои іой
тай поклонъ шалѣ, а друго съ мукомъ дочекавши, да
фарбу и матерію види, съ najveћомъ радости и нагло о-
твори кутію, но врисакъ њѣнъ затимъ може свакій себи
представити. Официръ полети изъ друге собе и има шта
и видити, жена лежи поредъ празне кутіе на патосу а
чете мишева измичу крозъ све рупе и траже за себе о-
биталишта. Онъ примѣти у кутіи іошъ неко писмо на
њѣгову жену и прочита ове речи: „Госпои, вашъ су-
пругъ лицію ме е мое мачке. — я вамъ шилѣмъ овомъ
приликомъ и мое мишове.“

ДОБРА ЖЕНА.

Добра жена нека буде као неке три ствари; али опетъ
и да nebude као те три ствари. Прво, нека буде као
пужь, да лепо красно свою кућу неоставля: али и нека
небуде башъ као пужь, па да све, што има, на себе на-
трпа и носи. Друго, нека буде као одекъ (ехо), да ни-
кадъ неговори, докъ се непыта; али и нека nebude башъ
као одекъ, па да задржи свакадъ послѣдню рѣчь. Треће,
нека буде као добаръ црквеный сать, т. е. точна и уред-
на да се варошъ на ню угледа; али нека и nebude башъ
као добаръ црквеный сать, нека невиче тако да е цѣла
варошъ чуе.

ДОМАШНЕ НОВОСТИ.

— Началникъ Военногъ Одѣленія при Попечителству
Внутрены Дѣла, г. Миливое Петровићъ, поставлѣнъ е за
Почестногъ Ађутанта Княжескогъ съ производствомъ у
Чинъ Подполковника и опредѣленъ е да за време дуж-
ность Управителя вароши Београда извршуе.

— Одъ стране вышегъ и нижегъ духовногъ и мир-
скогъ свещенства на споменикъ безсмртногъ и митро-
носногъ пѣсника Мушицкогъ скупљено е и учредниче-
ству овога листа предато: у злату 48 дуката цес. у цван-
цигерима 25 фор. 30. кр. ср. и у банкама 11 фор. ср. кою
суму у истымъ различнымъ новцѣма, предало е данасъ
учредничество Шумадинке г. Дан. Медаковићу учреднику
„Србскогъ Дневника“ кои се овы дана овде бавію, и кои
ѣ исте новце са другимъ скупљенымъ прилозима на свое
место доставити.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Предложена о миру коя е грофъ Естерхазм у
Петербургу однео, нису таква да се по њима миръ не-
може учинити, али оће ли се учинити то е друго пита-
нѣ. У Англеской и у Француской склонѣни су врло пред-
ложенима Аустрије, али се бое да у Русиі ненаћу сметиѣ
и препоне за миръ. Сви сумнямо да ѣе Русиі примити
предложена, и една депеша изъ Петербурга као извѣст-

но говори о томе да ѣе се та зактеваня одбити. Онда
іошъ не се тамо знало о наденію Карса, сада може бы-
ти да ѣе поднети Русиі да съ честію може миръ примити.
На свакій начіѣ цела Европа са najveћомъ нестр-
пљивостію очекуе шта ѣе Русиі грофу Естерхазію од-
говорити.

— Одъ зароблѣногъ у Карсу гарнизона добили су
одпустъ тамо бывши баши-бозуци 25. лица. кое е Вилі-
ямъ-паша означіо, и то официра, но безъ икаквогъ дру-
гогъ оружя осимъ припасаны сабала.

— „Тривстанске новине“ являю: „Изъ Цариграда
чуе се да ѣе Решидъ-паша опетъ за првогъ министра и-
забранъ быти. — У Пері, цариградскомъ едномъ пред-
градію, скоро ѣе се европска полиція организирати. У
Цариграду граде Французи и Англези непрестано нова
зданія: касарне, магаѣине, штале и т. д. миліони се на та
зданія употреблюю. — Пре неколико дана извученъ е
еданъ англескій матрозъ изъ канала у Цариграду мртавъ,
и савъ изпребіянъ, еданъ е опетъ савъ изпребіянъ на-
ћенъ у едномъ соваку, но іошъ живъ, — трећій паке до-
трчи у англеско посланичество, до кошуль оплячканъ.
Причинители овы случаѣва іошъ пронаћени нису, алъ се
све мисли да су Грци. Англески морски официри зато
садъ само оружани на суво изилазе.

— Изъ Смирне, явля се истимъ новинама, да Швай-
цери изъ њіове легіе непрестано беже, и да уобште у
свыма странымъ легіама нека потмулость и зла воля
влада.

— „Бечке новине“ доносе слѣдуюћій поздравъ, кои
е рускій генераль Муравіевъ 16. пр. м. войсци своіо
издао: „Я вамъ честитаю мои ратни другови и у име
цара я вамъ благодаримъ. Вашомъ крвлю и вашимъ тру-
домъ положени су градови мале Азіе предъ ноге вашегъ
цара. Руска застава віе се на бедемима Карса, и у њой
се показуе триумфъ раснетаго за насъ на крсту Спаси-
теля. Као прахъ изчело е сви 30.000 Анадола. Њѣнъ
главный заповѣдникъ са осамъ паша и са многимъ офи-
цирима турскимъ, и са англескимъ генераломъ, кои е о-
браномъ градскомъ управляю, пао е нама у робство. Хи-
лядама зароблѣни Турака путую у наше отечество, да
тамо наша храбра дѣла проповѣдаю. Іошъ нисмо сва
сокровишта у оружю и остальымъ военнымъ стварима, коя
се у граду налазе, поброяли; алъ осимъ они застава и о-
ногъ оружя, кое сте вы задобили, обогаћена е наша о-
ружница са 130 топова непріятельски. Многе ѣе свете
цркве Русіе, ваше задобивене заставе украшавати за
светый споменъ, ваши юначки дѣла. Іошъ едномъ че-
ститамъ свыма вама, — одъ првогъ до послѣднѣгъ —
вама, храбри ратници. Іошъ вамъ едномъ благода-
римъ, драги другови мои. За срећу кою сте вашимъ ца-
ру причинили, я ћу вамъ дужанъ остати. Ове сте годи-
не дѣла она, коя сте прошли година починили, круписа-
ли. И тако благодарите и вы самномъ заедно господу
Богу, кои намъ е данасъ, за оне муке и жертве кое смо
скоро претрпили, овај триумфъ поклонію. Вѣра на све-
то провидѣніе, задржава у вама военный духъ и удвова
силе ваше. Съ надеждомъ дакле на помоћ и заштиту
свевишнѣга, корачаймо далѣ новимъ труднымъ дѣлами!“